

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/300/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3816216453
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 08. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2017:3816216453.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v právnej veci žalobkyne: Q. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. nad K. XXX, XXX XX R. nad K., zast.: Mgr. Vladimír Ľupták, Nám. Slobody 10, 971 01 Prievidza, proti žalovaným: 1.) X. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. W. XXX, XXX XX I. W., a 2.) Ing. Q. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. W. XXX, XXX XX I. W., o zaplatenie 7 626,27 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza zo dňa 20. apríla 2017, č.k. 16C/155/2016 - 58, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie konanie voči žalovanému 2.) sčasti, a to o zaplatenie 7 626,27 eur zastavil. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa sa žalobou podanou dňa 21.12.2016 domáhala voči žalovaným zaplatenia spoločne a nerozdielne sumy 7 626,27 eur s úrokom z omeškania z uvedenej sumy vo výške 5,05 % ročne od 05.11.2015 do zaplatenia a náhrady trov konania. Žalobkyňa sa uvedenej sumy domáhala z titulu náhrady škody v súvislosti s dopravnou nehodou, ktorú podľa tvrdení v prevažnej miere zavinil žalovaný 2.) ako vodič motorového vozidla a za ktorú spolu s ním zodpovedá žalovaný 1.) ako vlastník a prevádzkovateľ uvedeného motorového vozidla. Výšku škody vyčíslila žalobkyňa na 9 532,84 eur, pričom žalobou uplatňovala 80 % tejto sumy, čo odôvodnila tým, že zavinenie na vzniku škody v podiele 20 % bolo na strane žalobkyne, vo zvyšku u protistrany. Na okresnom súde Prievidza sa pod sp. zn. 1T/195/2015 viedlo trestné konanie proti obvinenému Ing. Q. S. (žalovaný 2.) pre prečin podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona. Žalobca ako poškodený navrhol v uvedenom trestnom konaní podaním zo dňa 04.11.2015, aby mu bola voči obvinenému priznaná náhrada škody, ktorá mu bola dopravnou nehodou spôsobená, vo výške 9 532,84 eur. Úrok z omeškania žalobca v adhéznom konaní neuplatnil. Súd prvej inštancie uznesenie odôvodnil s poukazom na § 161 ods. 1 a 2, § 159 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej ako „CSP“). Uviedol, že uplatnenie škody žalobcom v tzv. adhéznom konaní, ktoré je súčasťou trestného konania vedeného na okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 1T/195/2015 bráni tomu, aby v tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie. Totožnosť sporu je daná tak totožnosťou strán sporu, ako aj totožnosťou predmetu konania a skutkových okolností, od ktorých sa odvodzuje uplatnené právo. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie podľa § 159 druhá veta CSP neskoršie konanie zastavil v časti, v ktorej mu bráni skôr začaté konanie. Predmetom konania naďalej zostáva zaplatenie sumy 7 626,27 eur žalovaným 1.) a zaplatenie spoločne a nerozdielne úroku z omeškania vo výške 5,05 % zo sumy 7 626,27 eur ročne od dňa 05.11.2015 do zaplatenie žalovanými 1.) a 2.).

2. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa. Uviedla, že je toho názoru, že ustanovenie § 159 CSP je myslené takým spôsobom, že na okresnom súde by prebiehali dve rovnaké občianskoprávne konania, kde by boli rovnakí účastníci, rovnaký právny základ a rovnaká výška požadovanej náhrady škody. Konanie na okresnom súde Prievidza č.k. 1T/195/2015 nie je možné považovať za rovnaké sporové konanie, ako je v konaní 16C/155/2016, pretože sa jedná o trestné konanie, v konaní nie sú rovnakí účastníci konania a v trestnom konaní bola uplatňovaná náhrada

škody bez akéhokoľvek spoluzavinenia. Ďalej poukázala na fakt, že v trestnom konaní bola odkázaná na občianskoprávne konanie. Ak prvostupňový súd chcel v tejto veci rozhodnúť v zmysle § 159 CSP, tak mal konanie zastaviť úplne a nielen u jedného žalovaného. Poukázala na to, že žalovaný 1.) len na pojednávaní uviedol tú skutočnosť, že predmetné vozidlo požičal vodičovi (žalovanému 2.). Žalobkyňa uviedla, že takéto prehlásenie zo strany žalovaného 1.) potrebuje, aby uviedol aj v občianskoprávnom konaní do zápisnice a potom nebude mať problém vziať žalobcu späť voči žalovanému 2.). Ďalej uviedla, že o tom, kto bude účastníkom konania rozhoduje ona, ako žalobkyňa, a nie okresný súd, pretože sa chce vyhnúť riziku prípadného premlčania. Ak okresný súd v tejto veci chcel nejakým spôsobom rozhodnúť, tak mal rozhodovať v zmysle § 162 ods. 1 písm. a) CSP a konanie prerušiť, pretože jeho rozhodnutie záviselo od otázky, ktorú v tomto konaní nie je oprávnený riešiť, teda vinu žalovaného 2.), a počkať si na právoplatné rozhodnutie trestného konania okresného súdu Prievidza. Vzhľadom na vyššie uvedené žalobkyňa žiadala, aby uznesenie okresného súdu bolo zrušené.

3. Vyjadrenie k odvolaniu žalovaným 1.) bolo podané. Uviedol v ňom, že zdôrazňuje tú skutočnosť, že rozsudok z trestného konania sp. zn. 1T/195/2015-429 nenadobudol právoplatnosť, pretože tento ihneď po vyhlásení odvolaním napadol prokurátor v neprospech obžalovaného vo výroku o treste a tiež obžalovaný vo všetkých výrokoch. Má za to, že za súčasného stavu v trestnom konaní žalobkyňa nemôže odkazovať na rozhodnutie súdu, ktorým bola odkázaná na občianske súdne konanie s nárokom na náhradu škody, nakoľko toto bolo v celom rozsahu odvolacím súdom zrušené. Ďalej uviedol, že pokiaľ žalobca a jeho právny zástupca zastávajú právny názor, že skôr začaté trestné konanie (adhézne konanie s uplatnenou náhradou škody) nie je vo vzťahu k neskôr začatému civilnému konaniu o náhradu škody žalobcom rovnakým sporovým konaním prvotne z dôvodu, že nejde o dve civilné konania na súde, v ktorých nevystupujú rovnakí účastníci, je zjavne rozporné, keď uvádzajú, že prvostupňový súd mal rozhodnúť vo vzťahu k žalovanému 1.) v zmysle § 159 CSP tak, že žalobu o náhradu škody zamietne. V trestnom konaní je vedené adhézne konanie vo vzťahu žalobkyňa a žalovaný 2.), a nie žalovaný 1.). K prednesenej podmienke žalobkyňou s poukazom na súčasný stav v trestnom konaní k tomu, že je ochotná vziať žalobu späť čo sa týka žalovaného 2.) až po prehlásení žalovaného 1.) v civilnom konaní o tom, že motorové vozidlo zapožičal vodičovi, žalovanému 2.), považuje za neodôvodnenú. Navrhol, aby odvolací súd uznesenie okresného súdu Prievidza potvrdil.

4. Vyjadrenie k odvolaniu žalovaným 2.) bolo podané. Uviedol, že ku dňu podania tohto vyjadrenia prebieha na okresnom súde Prievidza trestné konanie, pričom si žalobkyňa vyčíslila nárok na náhradu škody bez príslušenstva, a to úrokov z omeškania. Zdôraznil tú skutočnosť, že v rozsudku trestného konania nie je zmienka o určení konkrétnej miery zavinenia na strane poškodenej ani odsúdeného. Uviedol tiež, že tento rozsudok nenadobudol právoplatnosť, pretože ihneď po vyhlásení bol napadnutý prokurátorom v neprospech obžalovaného vo výroku o treste a tiež obžalovaným vo všetkých výrokoch. Namietol, že v týchto konaniach vystupujú rovnakí hlavní účastníci ako v trestnom konaní (žalobca ako poškodený a žalovaný 2.) ako obvinený), pričom pre účely posúdenia prekážky litispedencie je potrebné skúmať len totožnosť hlavných účastníkov konania, a teda žalobkyňu a žalovaného, ktorých totožnosť vo vyššie uvedenom trestnom konaní, ako aj v prejednávanom občianskom konaní má súd za preukázanú. Je zrejmé, že bolo v dispozícii žalobkyne rozhodnúť sa, či si nárok na náhradu škody bude uplatňovať v trestnom alebo v civilnom konaní. Uvádzal, že je nepochybné, že medzi uvedenými konaniami je vzťah a výsledky trestného konania sú podstatné pre neskôr začaté civilné konanie, nielen pokiaľ ide o žalovaného 2.), ktorý subjektívne zodpovedá za vzniknutú škodu na rozdiel od žalovaného 1.), ktorý zodpovedá objektívne ako prevádzateľ motorového vozidla. Konštatoval, že súd správne rozhodol vo veci, keď zastavil konanie o náhradu škody čo do istiny na strane žalovaného 2.), teda sčasti opierajúc sa o skôr začaté trestné konanie s uplatnenou náhradou škody v adhéznom konaní žalobkyňou. Nakoľko si žalobca uplatnil v trestnom konaní náhradu škody, na tomto zotrúva, trestné konanie pokračuje, nateraz spočíva premlčacia doba a teda má za to, že žaloba je podaná predčasne a duplicitne. Záverom navrhol, aby uznesenie okresného súdu Prievidza bolo potvrdené.

5. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal podľa § 379 a 380 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“) bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

6. Podľa § 161 ods. 1 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

7. Podľa § 161 ods. 2 CSP ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

8. Na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže súd konať vo veci a rozhodnúť, prihliada súd kedykoľvek za konania. Tieto podmienky, pre ktoré je zavedená legislatívna skratka "procesné podmienky", nie sú výslovne zákonom definované, dajú sa však vyvodiť z ustanovení Civilného sporového poriadku. Sú nimi právomoc súdu (§ 3 a nasl. CSP), príslušnosť súdu (§ 12 a nasl. CSP), neexistencia prekážky začatého konania (litispendencie) podľa § 159 CSP, neexistencia prekážky právoplatne rozhodnutej veci (rei iudicatae) podľa § 230 CSP, procesná subjektivita (§ 61 a nasl. CSP), spôsobilosť strany samostatne konať pred súdom (procesná spôsobilosť) podľa § 67a nasl. CSP, zrozumiteľnosť a úplnosť žaloby (§ 127, § 132 CSP...), povinné zastúpenie (§ 90 CSP) a iné.

9. Podľa § 159 CSP začatie konania bráni tomu, aby o tom istom spore prebiehalo na súde iné konanie. Ak na súde prebieha o tom istom spore iné konanie, súd zastaví konanie, ktoré sa začalo neskôr.

10. Prekážka začatého konania, tzv. prekážka litispencie, je neodstrániteľným nedostatkom podmienok konania, ktorý má za následok zastavenie konania. Ak teda už na súde (ktoromkoľvek) prebieha konanie tých istých strán, týkajúce sa tej istej právnej veci (totožnosť predmetu konania a skutkových okolností, z ktorých sa nárok vyvodzuje), súd konanie, ktoré začalo na základe neskôr podanej žaloby, zastaví.

11. Totožnosť predmetu konania je daná vtedy, keď ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, na základe ktorých bol uplatnený (t.j. ak je založený na rovnakých skutkových okolnostiach a rovnakom právnom dôvode). Podmienky totožnosti strán a totožnosti predmetu konania musia byť splnené súčasne (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. októbra 2011, sp. zn. 5 Cdo 280/2010).

12. Čo sa týka totožnosti osôb nie je samo o sebe významné, či majú rovnaké osoby v rôznych konaniach rozdielne procesné postavenie (napr. ak vystupujú v jednom konaní ako žalovaní a v druhom konaní ako žalobcovia). Tých istých osôb sa konanie týka i v prípade, že v neskoršom konaní vystupujú právni nástupcovia (z dôvodov univerzálnej alebo singulárnej sukcesie) osôb, ktoré sú (boli) účastníkmi už skončeného konania (uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 22 Cdo 4338/2015).

13. Vzhľadom k tomu, že niet pochyb, že v prejednávacom konaní a trestnom konaní na Okresnom súde pod sp.zn. 1T/1958/2015 sa jedná o rovnaké osoby (neprihliada sa na to, v akom sú procesnom postavení), je tu rozhodujúce posúdenie, či sa jedná o rovnaký predmet konania v oboch vedených konaniach. Zo spisového materiálu vyplýva, že sa jedná o uplatnenie si náhrady škody zo strany žalobcu na základe rovnakých skutkových okolností. Predmet konania (náhrada škody) je teda v oboch konaniach totožný. Na základe vyššie uvedeného sa odvolací súd plne stotožňuje s právnym názorom prvostupňového súdu.

14. Aj z ustálenej judikatúry vyplýva záver, že sa nemusí jednať o dve rovnaké občianskoprávne konania na rovnakom okresnom súde, tak ako to uvádza žalobca v odvolaní. Litispendencia je daná, ak na ktoromkoľvek súde v Slovenskej republike je začaté konanie, ktoré má rovnakých účastníkov, rovnaký predmet konania a rovnaké skutkové okolnosti, od ktorých sa odvodzuje právo.

15. O nároku poškodeného sa rozhoduje v tzv. adhéznom konaní (§ 287 a 288 Trestného poriadku), ktoré je však súčasťou trestného konania, pričom nie je jeho samostatnou časťou, ale konanie a rozhodovanie v ňom prebieha kontinuálne ako súčasť súdneho konania, resp. konania a rozhodovania o vine, resp. nevine obžalovaného. Osobitosťou adhézneho konania je, že o návrhu poškodeného sa rozhoduje s použitím hmotného práva iného právneho odvetvia ako trestného práva (najmä občianskeho práva), ale vždy s aplikáciou ustanovení Trestného poriadku.

16. Odvolací súd v uvedenej súvislosti poukazuje na fakt, že pokiaľ sa rozhodne v adhéznom konaní o náhrade škody (aj o jej výške), nebude možné uplatňovať rovnaký nárok na náhradu na škody v občianskom súdnom konaní z dôvodu veci právoplatne rozhodnutej (res iudicata). Odvolací súd pokladá

za nutné dodať, že uvedené platí i opačne. Z judikatúry vyplýva, že ak sa o nároku na náhradu škody rozhodlo v občianskoprávnom konaní alebo inom príslušnom konaní, nemožno ho uplatniť v trestnom konaní. Takým rozhodnutím treba rozumieť aj rozhodnutie, ktoré dosiaľ nie je právoplatné. Účelom totiž je, aby sa o nároku na náhradu škody urýchlene rozhodlo. Ak sa tak už stalo, hoci aj neprávoplatným rozhodnutím, tento účel sa splnil, a preto poškodený nemôže urobiť návrh, aby sa o jeho nároku na náhradu škody znovu rozhodlo v trestnom konaní (R II/1962). Vzhľadom k prebiehajúcej adhéznemu konaniu je možné, že o výške náhrady škody bude rozhodnuté v tomto konaní.

17. Na základe vyššie uvedeného je potrebné zdôrazniť, že ak súd v trestnej veci odkázal žalobcu s náhradou škody na občianskoprávne konanie, tak je to pre žalobcu záväzná až vtedy, ak bude rozhodnutie právoplatné. Vzhľadom ku skutočnosti, že v trestnom konaní bolo podané odvolanie (tak zo strany prokurátora, ako i obžalovaného), rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť a v súčasnej dobe trestné konanie stále prebieha a nie je právoplatne skončené.

18. Námietku žalobcu uvedenú v odvolaní, že o tom, kto bude účastníkom konania, rozhoduje on, ako žalobca, nemožno akceptovať. Je tomu tak preto, že súd je oprávnený a zároveň aj povinný rozhodovať v zmysle zákona, čo okrem iného vyplýva z čl. 16 CSP, ktorý stanovuje, že súd postupuje a rozhoduje v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi pri zohľadnení ich vzájomného vzťahu a v súlade so základnými princípmi tohto zákona. Súd tak mal v tomto prípade povinnosť konanie zastaviť. Preto môže i súd svojim procesným postupom zúžiť okruh účastníkov konania.

19. Taktiež nemožno akceptovať námietku žalobcu, keď uvádza, že ak súd chcel rozhodnúť v zmysle § 159 CSP, tak mal konanie zastaviť úplne, a nie len u jedného žalovaného. Účel a ani dikcia § 159 CSP možnosť zastaviť konanie sčasti nevyklučuje.

20. Nemožno sa stotožniť s argumentáciou žalobcu, keď tvrdí, že súd prvej inštancie mal konanie prerušiť v zmysle § 162 ods. 1 písm. a) CSP a nie konanie zastaviť, nakoľko súd je povinný v zmysle § 161 CSP skúmať procesné podmienky kedykoľvek počas konania, aby vôbec mohol ďalej konať (a následne aj rozhodnúť). Ak súd zistí, že nie sú splnené procesné podmienky, a jedná sa o nedostatok procesnej podmienky, ktorú nemožno odstrániť, má povinnosť a nie možnosť konanie zastaviť. Preto, pri nenaplnení procesných podmienok, nemôže súd ani konať (a ani rozhodnúť). Z uvedeného je zrejmé, že súd má v prvom rade zistiť, či môže konať a rozhodnúť (teda zisťovať procesné podmienky) a až potom by bol oprávnený konanie prerušiť (teda ak by boli splnené procesné podmienky), tak ako to uvádza žalobca.

21. Z týchto dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).